

15 năm mới diễn ra một lần, lễ hội Ariêu Piing của người Tà Ôi trở thành di sản quốc gia

08:42 28/07/2026

Lễ hội Ariêu Piing - nghi lễ truyền thống thiêng liêng của đồng bào Tà Ôi (Pa Cô) ở miền tây Quảng Trị - vừa được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đưa vào Danh mục Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Sự kiện không chỉ ghi nhận những giá trị văn hóa đặc sắc được gìn giữ qua nhiều thế hệ mà còn mở ra cơ hội phát huy di sản gắn với phát triển du lịch cộng đồng.

Đại diện các đoàn làng, đoàn Rzook diễu hành tại lễ hội. (Ảnh: baoquangtri.vn)

Tối 27/7, tại xã Tà Rụt (tỉnh Quảng Trị), chính quyền địa phương đã tổ chức Lễ đón nhận Quyết định công nhận Lễ hội Ariêu Piing của người Tà Ôi (Pa Cô) là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia.

Di sản của một nghi lễ chỉ diễn ra sau mỗi 10-15 năm

Đây là lễ hội truyền thống của cộng đồng người Tà Ôi sinh sống tại các xã Tà Rụt, La Lay, A Dơi và Lìa. Điều đặc biệt, Ariêu Piing không diễn ra hằng năm mà thường 10-15 năm mới tổ chức một lần, thậm chí có nơi thời gian còn kéo dài hơn, tùy điều kiện của từng dòng họ và cộng đồng.

Lễ hội năm 2026 quy tụ 36 dòng họ người Tà Ôi, cùng đông đảo người dân, các nhà nghiên cứu văn hóa và du khách tham dự. Đây được xem là lễ hội lớn nhất, thiêng liêng nhất trong đời sống tinh thần của đồng bào Tà Ôi.

Khác với phong tục của người Kinh, sau khi chôn cất người thân, người Tà Ôi không thường xuyên trở lại khu nghĩa địa. Theo quan niệm truyền thống, tang lễ chỉ thực sự hoàn tất khi diễn ra Ariêu Piing - nghi lễ cải táng, đưa hài cốt người đã khuất từ "rừng ma" về nhà mồ chung của dòng họ.

Nghi lễ này thể hiện quan niệm sâu sắc về vòng đời, cội nguồn, sự gắn kết giữa người sống với tổ tiên và tinh thần đoàn kết của cộng đồng.

Trước khi các nghi lễ chính diễn ra, bản làng Tà Rụt rộn ràng trong không khí lễ hội với đoàn diễu hành của các thôn bản.

Trong trang phục truyền thống mang hai gam màu đỏ - đen đặc trưng, hàng trăm nghệ nhân và người dân hòa cùng tiếng cồng chiêng, trống, tù và, tái hiện sinh động không gian văn hóa đặc sắc của đồng bào Tà Ôi.

Nhiều làn điệu dân ca, dân vũ truyền thống như Cha chấp, K-Loi, Tăng-y, Xiêng được trình diễn, phản ánh đời sống văn hóa lâu đời của cư dân Trường Sơn.

Lễ hội còn bao gồm nhiều nghi lễ quan trọng như lễ bốc mộ, lễ khai mã, lễ đón khách, lễ đưa quan tài về nhà mồ mới, lễ cảm ơn, lễ chia tay... Một số nghi thức truyền thống như lễ đâm trâu hiện nay được điều chỉnh theo hướng phù hợp với đời sống đương đại nhưng vẫn giữ được giá trị văn hóa cốt lõi.

Động lực mới để bảo tồn văn hóa và phát triển du lịch

Không chỉ là ngày hội của từng dòng họ, Ariêu Piing còn là dịp để các bản làng kết nghĩa, thông gia và cộng đồng cư dân trong khu vực gặp gỡ, giao lưu, tăng cường tình đoàn kết theo phong tục truyền thống.

Bên cạnh các nghi lễ, người dân còn giới thiệu nhiều sản vật địa phương, ẩm thực truyền thống và nghề thủ công, góp phần quảng bá bản sắc văn hóa của đồng bào miền tây Quảng Trị.

Việc Lễ hội Ariêu Piing được công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia là sự ghi nhận đối với những giá trị văn hóa độc đáo đã được cộng đồng người Tà

Ôi gìn giữ qua nhiều thế hệ.

Đây cũng được xem là cơ sở quan trọng để địa phương tiếp tục bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống, đồng thời phát huy di sản gắn với phát triển du lịch cộng đồng, nghiên cứu văn hóa và quảng bá hình ảnh vùng đồng bào dân tộc thiểu số miền tây Quảng Trị.

Trong bối cảnh nhiều giá trị văn hóa truyền thống đứng trước nguy cơ mai một, việc một lễ hội chỉ xuất hiện sau mỗi 10-15 năm vẫn được cộng đồng gìn giữ nguyên vẹn đã cho thấy sức sống bền bỉ của bản sắc văn hóa Tà Ôi. Sự ghi nhận ở cấp quốc gia không chỉ góp phần bảo tồn di sản mà còn tạo động lực để những giá trị văn hóa độc đáo của đại ngàn Trường Sơn tiếp tục được lan tỏa, trở thành nguồn lực phục vụ phát triển kinh tế, du lịch và nâng cao đời sống cộng đồng.

Hậu Thạch (t/h)